

Broj: 06-50-1429- 7 /23
Sarajevo, 19. 4. 2023. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zastupnički dom
Trg BiH 1, Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINA
SARAJEVO

PRIMLJENO: 25-04-2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01	50-18	973/23	

PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu, dostavlja se -

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH na 21 sjednici održanoj 15. 6. 2021. godine izmijenio je zaključak broj: 01-50-1-15-16/21 od 3. 2. 2021. godine s 16. sjednice ovog doma, te donio novi zaključak kojim se *nalaže Vijeću ministara BiH da jednom u šest mjeseci dostavlja informacije o stanju u oblasti migracija Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.*

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 42. sjednici održanoj 22. 7. 2021. godine zadužilo je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine po navedenom zaključku Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

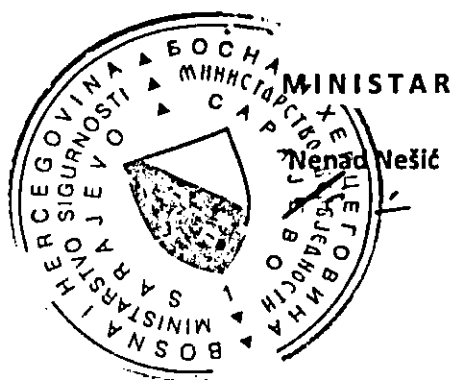
Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 7. sjednici održanoj 30. 3. 2023. godine, razmotrilo je i usvojilo Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu. Na navedenoj sjednici također je donesen zaključak kojim se Ministarstvo sigurnosti zadužuje da Informaciju o stanju u oblasti migracija u BiH za 2022. godinu dostavi Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Zaključak Vijeća ministara BiH o usvajanju predmetne informacije dostavljen je Ministarstvu sigurnosti 18. 4. 2023. godine.

Slijedom navedenog, u prilogu akta dostavljamo vam godišnju Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu. Godišnja informacija pruža pregled razvoja politike i zakonodavstva, aktivnosti tijela nadležnih za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini i prikazuje najznačajnije preliminarne statističke podatke prema temama koje su obuhvaćene ovom informacijom: zakonite migracije, upravljanje granicom, nezakonite migracije uključujući krijumčarenje ljudima, međunarodna zaštita, povratak i readmisija te finansijska sredstva za upravljanje nezakonitim migracijama. Pored navedenog, informacija prezentira izazove u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovine i pruža

podatke o provedbi Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini.

Prijevod Informacije o stanju u oblasti migracija u BiH za 2022. godinu na službene jezike i pisma u Bosni i Hercegovini uradili su uposlenici Ministarstva sigurnosti, a ne profesionalni lektori.

S poštovanjem,

Prilog:

- Informacija o stanju u oblasti migracija u BiH za 2022. godinu (bosanski, hrvatski i srpski jezik)x3;
- Akt Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-799-17/23 od 6. 4. 2023. godine sa Zaključkom broj: 05-07-1-799-17/23 od 30. 3. 2023. godine

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

**Информација
о стању у области миграција у Босни и Херцеговини
за 2022. годину**

Садржај

I - Увод	2
II - Преглед кључних догађаја у области миграција и азила.....	2
1. Кључна обиљежја миграција у Босни и Херцеговини у 2022. години	2
2. Законите миграције	7
3. Управљање границом	9
4. Незаконите миграције у Босни и Херцеговини	12
5. Кријумчарење миграната.....	16
6. Међународна заштита	18
7. Повратак и реадмисија.....	21
8. Финансијска средства за управљање незаконитим миграцијама	23
III - Изазови у управљању незаконитим миграцијама у Босни и Херцеговини.	27
IV - Спровођење Плана мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у Босни и Херцеговини	30

I - Увод

Информација о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину годишња је информација припремљена у складу са закључцима Савјета министара и Предсједништва Босне и Херцеговине, те Заступничког дома и Заједничке комисије за одбрану и безбједност Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.¹

Годишња информација пружа преглед развоја политике и законодавства, активности тијела надлежних за управљање миграцијама у Босни и Херцеговини и приказује најзначајније прелиминарне статистичке податке² према темама које су обухваћене овом информацијом: законите миграције, управљање границом, незаконите миграције укључујући кријумчарење људима, међународна заштита, повратак и реадмисија те финансијска средства за управљање незаконитим миграцијама. Поред наведеног, информација представља изазове у управљању миграцијама у Босни и Херцеговини и пружа податке о спровођењу Плана мјера и активности за ефикасно управљање миграцијама у Босни и Херцеговини.

Информација се заснива на подацима релевантних управних организација и сектора Министарства безбједности, других органа државне управе као и међународних организација.³

II- Преглед кључних догађаја у области миграција и азила

1. Кључна обиљежја миграција у Босни и Херцеговини у 2022. години

- Управљање миграцијама остаје један од 14 кључних приоритета које Босна и Херцеговина треба испунити на свом европском путу и након додјеле статуса земље кандидаткиње за чланство у ЕУ-у.

¹ Информација о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину припремљена је по закључцима Савјета министара БиХ са 143. сједнице одржане 23. 5. 2018. и са 144. сједнице одржане 29. 5. 2018. године; према закључку Савјета министара БиХ са 165. сједнице одржане 30. 1. 2019. године, а у вези закључка Предсједништва БиХ са прве редовне сједнице одржане 12. 12. 2018. године; закључку Заступничког дома Парламентарне скупштине БиХ са 21. сједнице одржане 15. 6. 2021. године и закључку Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ Парламентарне скупштине БиХ са 8. сједнице одржане 6. 10. 2020. године.

² У Миграционом профилу Босне и Херцеговине за 2022. годину биће објављени коначни статистички подаци.

³ Ова информација припремљена је на основу прелиминарних статистичких података о миграцијама и азилу који се на дневној основи достављају Министарству безбједности, података прикупљених за израду информација који су достављени од Граничне полиције БиХ, Државне агенције за истраге и заштиту, Службе за послове са странцима, сектора Министарства безбједности – Сектора за међународну сарадњу и европске интеграције, Сектора за имиграцију, Сектора за азил, Сектора за граничну и општу безбједност, Сектора за информатику и телекомуникационе системе, Министарства иностраних послова и Министарства за људска права и избјеглице, на основу мјесечних информација *ЮМ*-а о извршењу буџета *IPA* пројеката, Информације *DRC*-а о пружању здравствених услуга и спровођењу превентивних мјера *COVID-19* у прихватним центрима у БиХ за 2022.; података који су достављени за процјену степена спровођења Плана мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у БиХ као и осталих релевантних података достављених Министарству безбједности.

- Усвојена је нова Стратегија у области миграција и азила (без Акционог плана) којим се средњорочно усмјерава развој области миграција и азила у Босни и Херцеговини.
- Уведене су и припремљене законодавне измјене у одређеним подручјима миграција.
- Усвојен је четрнаести по реду Миграциони профил Босне и Херцеговине.
- Повећан је број миграната који су незаконито ушли на територију Босне и Херцеговине у односу на 2021. годину, док је истовремено број исказаних захтјева за азил остао на истој разини.
- Отварањем привременог прихватног центра „Липа“ који осигурава смјештај за све категорије миграната на локацији која је прихватљива локалној заједници затворена су службено одлукама Савјета министара Босне и Херцеговине три привремена прихватна центра на подручју Унско-санског кантона.
- Успостављање ефикаснијег система координације и управљања миграцијама кроз јачање институција Босне и Херцеговине, проналажење одговора на институционалне, правне и оперативне изазове који произилазе из тренутних и будућих појавних облика везаних за незаконите миграције.
- Двије године након усвајања проводи се 75 % од укупног броја планираних активности из документа План мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у Босни и Херцеговини.

Управљање миграцијама у Босни и Херцеговини у контексту нових и старих изазова

Кандидатски статус Босне и Херцеговине за чланство у Европској унији, повећана незаконита миграција на западнобалканској рути⁴, злоупотреба визног режима у регији и рат у Украјини су неки од изазова и прилика насталих у 2022. години.

Европска унија 16. децембра 2022. године додијелила је Босни и Херцеговини статус кандидата за чланство у ЕУ-у. Додјела кандидатског статуса и даље обавезује Босну и Херцеговину да испуни критеријуме неопходне за чланство у Европску унију као и да спроведе значајне реформе како би испунила свих 14 кључних приоритета наведених у Мишљењу Европске комисије по захтјеву БиХ за чланство у ЕУ. Осигуравање ефикасне координације, на свим нивоима, управљање границама и способност управљања миграцијама, као и осигурање функционисања система азила остаје један од кључних приоритета. На шестом састанку Пододбора за правду, слободу и безбједност у оквиру Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске уније и Босне и Херцеговине одржаном 8. и 9. децембра 2022. поздрављени су значајни кораци које је предузело Министарство безбједности ради побољшања координације и јачања међународне сарадње. Такође, Босна и Херцеговина је охрабрена да настави с напорима на успостављању одрживог система управљања миграцијама, укључујући управљање азилом и границом, предузимању снажних и заједничких акција у борби против кријумчарења и јачању ефективног добровољног и недобровољног повратка за оне који немају право на останак, у складу са ЕУ и међународним стандардима⁵.

⁴ Западнобалканска рута односи се на незаконите доласке у ЕУ кроз регију коју сачињавају Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Сјеверна Македонија и Србија.

⁵ <http://europa.ba/?p=76504> (приступљено: 21. 12. 2022.)

У 2022. години евидентиран је највећи број незаконитих долазака у Европску унију преко западног Балкана од велике мигрантске кризе 2015. године⁶, што је довело до тога да незаконите миграције преко западнобалканске руте буду тема дневног реда више међународних састанака организованих на нивоу Европске уније. Ради рјешавања настале ситуације, Европска комисија представила је 5. децембра 2022. акциони план ЕУ-а за западни Балкан. Акциони план за западни Балкан идентификује 20 оперативних мјера структурираних дуж 5 стубова: (1) јачање управљања границама дуж рута; (2) брзе процедуре за добијање азила и капацитет подршке за пријем; (3) борба против кријумчарења миграната; (4) унапријеђење сарадње о реадмисији и повратку, као и (5) постизање усклађености визне политике. Мјере су усмјерене на подршку или акције партнера са западног Балкана и дјеловање у ЕУ. План има за циљ јачање сарадње у области миграција и управљања границама са партнерима на западном Балкану у свјетлу њиховог јединственог статуса са перспективом приступања ЕУ и сталним напорима земаља западног Балкана да се ускладе са правилима ЕУ.⁷

Подаци приказани у тачкама 3. и 4. другог дијела ове информације потврђују пораст незаконитих прелазака границе Босне и Херцеговине.

Економски притисци и несигурност која је резултат текућих сукоба, као и неусклађеност безвизног режима са визном политиком ЕУ допринијели су порасту нерегуларних кретања дуж западнобалканских рута, наводи се у акционом плану ЕУ за западни Балкан. Повећан број људи стиже у земље западног Балкана и иду даље према ЕУ. На Министарском форуму западног Балкана о правосуђу и унутрашњим пословима, одржаном 3. и 4. новембра 2022., земље западног Балкана обавезале су се своју визну политику брзо ускладити с визном политиком ЕУ-а. Укључена је и посебна обавеза Србије и Црне Горе да до краја 2022. укину неколико режима путовања без виза⁸. У 2022. години на територији Босне и Херцеговине евидентиран је значајан број држављана Бурундија, Кубе и Индије, који су користили могућност путовања без визе до аеродрома у Републици Србији, одакле су се копненим путем кретали према вањским границама ЕУ.

Од почетка сукоба у Украјини милиони особа⁹ побјегле су од рата и потражили уточиште у европским земљама. Улазак и боравак држављана Украјине у Босни и Херцеговини регулисан је одлукама Савјета министара Босне и Херцеговине, на приједлог Министарства безбједности¹⁰. Усвојеним одлукама олакшан је улазак и боравак држављана Украјине у Босни и Херцеговини на основу хуманитарних разлога узрокованих безбједносном ситуацијом у Украјини. Држављани Украјине статус у

⁶ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-s-external-borders-in-2022-number-of-irregular-border-crossings-highest-since-2016-YsAZ29> (приступљено: 23. 1. 2023.)

⁷ https://home-affairs.ec.europa.eu/eu-action-plan-western-balkans_en (приступљено: 22. 12. 2022.)

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/eu-migration-policy/western-balkans-route/> (приступљено: 6. 1. 2023.)

⁹ Према подацима УНХЦР-а у Европи је до 6. 12. 2022. године евидентирано 7.832.493 особе. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (приступљено: 21. 12. 2022.)

¹⁰ Одлука о одобравању уласка у Босну и Херцеговину под олакшаним условима држављанима Украјине („Службени гласник БиХ“, 28/22), Одлука о одобрењу привременог боравака по основу хуманитарних разлога за држављане Украјине („Службени гласник БиХ“, 28/22), Одлука о допуни Одлуке о прописивању додатних услова за улазак странаца у Босну и Херцеговину („Службени гласник БиХ“, 28/22) и Одлука о допуни Тарифе административних такси у вези регулисања боравишног статуса држављана Украјине („Службени гласник БиХ“, 30/22).

Босни и Херцеговини могу регулисати и на основу Закона о азилу¹¹ који прописује приступ различитим правима.

Кључни и оперативни изазови за управљање миграцијама у БиХ који су се појавили у контексту ових догађаја биће приказани у трећем дијелу годишње информације.

Нови стратешки развој у области миграција и азила

Савјет министара БиХ усвојио је нову Стратегију у области миграција и азила (без Акционог плана за период 2021. – 2025. година) на 80. ванредној сједници одржаној 7. 12. 2022. године. Овај стратешки документ дугорочно има за циљ развој квалитетног система миграција и азила на националној основи, као и активно учествовање у овим областима на регионалном нивоу, а у средњорочном стратешком оквиру дефинише седам стратешких циљева.

Средњорочни стратешки циљеви дефинисани за период од 2021. до 2025. године су:

- 1) Унапрјеђење система свеобухватног управљања политикама миграција и азила,
- 2) Повећање ефикасности контроле државне границе,
- 3) Ефикасније управљање незаконитим миграцијама на територији Босне и Херцеговине,
- 4) Унапрјеђење система азила,
- 5) Ефикаснија борба против кријумчарења миграната и трговине људима,
- 6) Подршка законитим миграцијама и интеграција странаца који законито бораве у Босни и Херцеговини, и
- 7) Јачање механизма координације у управљању миграцијама и азилом.

Приједлог припадајућег Акционог плана за исто раздобље разматраће се након извршене корекције садржаја у складу са Закључком Савјета министара Босне и Херцеговине са 80. ванредне сједнице одржане 7. 12. 2022. године.¹² У мјери 3.2. предложеног Акционог плана кориговане су активности које се односе на привремени прихватни центар „Мирал“ односно активности су усаглашене са Одлуком о измјени Одлуке о одређивању привремених прихватних центара за смјештај миграната коју је донио Савјет министара Босне и Херцеговине на 57. сједници одржаној 9. 11. 2022. године, и активности које се односе на успоставу и функционисање три привремене локације, односно три привремена мобилна објекта постојећих теренских центара Службе за послове са странцима за спровођење поступка регистрације и идентификације у складу са Законом о странцима, те реализације повратка скраћеним поступком по споразумима о реадмисији, као и формирање мобилних тимова за пружање подршке раду и функционисању наведених привремених локација.

Повећање ефикасности управљања миграцијама

Управљање миграцијама унапријеђено је измјеном правног оквира који уређује функционисање Координационог тијела за питања миграција у Босни и Херцеговини¹³. Одлука о формирању Координационог тијела за питања миграција у Босни и Херцеговини измијењена је и допуњена на начин да се прецизирају позиције односно

¹¹ Закон о азилу („Службени гласник БиХ“, бр. 11/16 и 16/16)

¹² Закључак Савјета министара БиХ, број: 05-07-1-2873-1/22 од 7. 12. 2022.

¹³ Одлука о измјенама и допуни одлуке о формирању координационог тијела за питања миграција у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 60/22)

конкретна радна мјеста преко којих институције остварују своју улогу у овом тијелу, као и у случају настанка или очекивања ванредних кризних ситуација у области миграција када Координационо тијело дјелује и као Оперативни штаб за питања миграција у Босни и Херцеговини. На овај начин осигуран је несметан рад овог тијела у случају када представник у Координационом тијелу буде спријечен да обавља послове свог радног мјеста у институцији из које долази или његова позиција остане упражњена.

Састанак Координационог тијела за питања миграција у БиХ, у новом саставу, одржан је у октобру 2022. године.

Међународни догађаји и сарадња у области миграција и азила

Министарство безбједности организовало је Другу Регионалну конференцију *"Sarajevo Migration Dialogue"* која је одржана у септембру 2022. године. Догађај на високом нивоу окупио је кључне особе из области миграција, азила и управљања границама из регије, Европске уније и Швајцарске. Фокус конференције била је регионална сарадња, дефинисање најбољих пракси у управљању миграцијама као и јачање капацитета за координацију надлежних институција земаља Западног Балкана. Такође, учесници су имали могућност дискусије о повратку и реадмисији миграната у земље поријекла, борби против незаконитих миграција, кријумчарења и трговања људима.

На Четвртој министарској конференцији Прашког процеса одржаној у октобру 2022. године, министри и високи званичници из земаља Прашког процеса¹⁴ потврдили су Заједничку декларацију и акциони план за период 2023. - 2027. година. У организацији чешког предсједништва Савјета Европске уније у Прагу, конференција је омогућила расправу о најхитнијим миграционим питањима и договорима о заједничком путу према њиховом рјешавању. Министри су препознали озбиљне безбједносне, политичке, привредне и социјалне импликације рата у Украјини и изразили забринутост због размјера и хуманитарне ситуације присилно расељеног становништва, као и пораста незаконитих миграција дуж западнобалканске миграционе руте.¹⁵

Бечка конференција о миграцијама одржана у октобру 2022. године, окупила је 250 говорника на високом нивоу, кључних доносиоца одлука како би расправљали о актуелним кретањима која обликују миграцију. Током расправа истакнуто је да се одрживе и ефикасне политике за управљање миграцијама не могу ограничити на реаговање када се појаве кризе. С обзиром на сложене изазове с којима се свијет суочава, истакнута је важност међународне, а посебно регионалне сарадње као дијела комплетног приступа проблематици миграција. Конференција је такође укључивала пропратни догађај о рјешавању проблема трговања људима у контексту дуготрајних криза.¹⁶

25. Међународна конференција граничне полиције у Варшави окупила је више од 260 руководиоца граничне и обалне страже из цијелог свијета, као и представнике тијела

¹⁴ Босна и Херцеговина заједно с земљама ЕУ и осталих 20 земаља учествује у раду Прашког процеса.

¹⁵ <https://www.praqueprocess.eu/en/about/ministerial-conferences> (приступљено: 14. 11. 2022.)

¹⁶ <https://www.icmpd.org/news/vienna-migration-conference-2022-explored-international-migration-amidst-intensified-global-challenges> (приступљено: 16. 11. 2022.)

ЕУ-а и међународних организација. Расправе током конференције биле су усредсређене на изградњу партнерстава како би се омогућили брзи и учинковити одговори на кризе, одговор на прекограничне здравствене пријетње и осигурање заштите миграната и избјеглица на границама.¹⁷

Поред низа међународних догађаја, сарадња с европским агенцијама и међународним организацијама одвијала се путем оперативних састанака у подручју безбједности, обука организованих од стране *Frontexa*, *Europol*, *INTERPOL*-а, Агенције Европске уније за азил, службених посјета и других видова међудржавне сарадње.

2. Законите миграције

Отварање путева за легалне миграције је битна мјера којом се постиже боље управљање миграцијама и истовремено ограничавају канали за незаконите миграције.

Питање законитих миграција било је такође заступљено у миграционој политици у Босни и Херцеговини посљедњих година, иако се углавном реаговало на незаконите миграције.

Развој миграционог законодавства и других докумената

Министарство безбједности припремило је нацрт Закона о измјенама и допунама Закона о странцима. Нацрт овог закона додатно је усклађен са *schengenskom* правном течвином и прописима ЕУ-а о законитој миграцији којима су обухваћени висококвалификовани радници мигранти и мигранти који долазе и бораве у земљи у сврху истраживања, студија, оспособљавања, волонтерства, размјена ученика или образовних пројеката, и обављања послова *au pair*¹⁸. Поред наведеног, отклоњене су нејасноће које су се појавиле у пракси и уграђене су додатне одредбе којима се регулишу услови за улазак, кретање и боравак странаца у БиХ.

Донесен је Правилник о измјенама и допуни Правилника о уласку и боравку странаца у дијелу којим се регулише стални боравак странаца у БиХ.¹⁹

Годишњим одлукама одређен је најмањи износ средстава потребан за издржавање странца за вријеме намјераног боравака у Босни и Херцеговини.²⁰

¹⁷ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/international-border-police-community-meets-in-warsaw-Ar7tZB> (приступљено: 14. 11. 2022.)

¹⁸ Уредба (ЕУ) 2019/1155 Европског парламента и Савјета од 20. јуна 2019. о измјени Уредбе (ЕЗ) бр. 810/2009 о успостави Законика Заједнице о визама (Законик о визама), Уредба (ЕУ) 2016/399 Европског парламента и Савјета од 9. марта 2016. о Законику Уније о правилима којима се уређује кретање особа преко граница (Законик о *schengenskim* границама), Директива (ЕУ) 2016/801 Европског парламента и савјета од 11. маја 2016. о условима уласка и боравака држављана трећих земаља у сврху истраживања, студија, оспособљавања, волонтерства, размјена ученика или образовних пројеката, и обављања послова *au pair* и Директива (ЕУ) 2021/1883 Европског парламента и Савјета од 20. октобра 2021. о условима за улазак и боравак држављана трећих земаља у сврху запошљавања висококвалификованих радника те стављању ван снаге Директиве Савјета 2009/50/ЕЗ

¹⁹ Правилник о измјенама и допуни правилника о уласку и боравку странаца („Службени гласник БиХ”, 83/22)

²⁰ Одлука о најмањем износу средстава потребном за издржавање странца за вријеме намјераног боравака у Босни и Херцеговини за 2022. годину („Службени гласник БиХ”, 60/22) и Одлука о најмањем износу средстава потребном за издржавање странца за вријеме намјераног боравака у Босни и Херцеговини за 2023. годину („Службени гласник БиХ”, 4/23)

Донесен је Правилник о поступању приликом издавања визе за краткорочни боравак (Виза Ц) и аеродромске транзитне визе (Виза А) у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине.²¹

Усвојен је четрнаести Миграциони профил Босне и Херцеговине за 2021. годину који осигурава Савјету министара БиХ увид у кључне трендове у области миграција, а Министарству безбједности могућност израде квалитетних политика и усвајања квалитетних прописа.²²

Урађен је Програм обуке у области имиграција и азила за период 2021. - 2025. година, који пружа преглед потребних тема обука, наставних планова и програма за кадрове Министарства безбједности – Сектора за имиграцију и Сектора за азил, Граничне полиције Босне и Херцеговине, Службе за послове са странцима и Министарства иностраних послова.

Дигитализација система за управљање миграцијама

У 2022. години почеле су активности надоградње Информативног система миграција (ISM) биометријским функционалностима. У првој фази започео је развој специјалне апликације за узимање биометријских података од странаца и испоручен је дио рачунарске опреме.

Ради утврђивања евентуалних одступања у приказаним подацима и програмирању базе ISM-а у току је израда упоредне анализе статистичких података приказаних у Миграционом профилу БиХ за 2021. годину с генерисаним статистичким подацима који се налазе у новом Информативном систему миграција за 2021. годину. Анализа ће пружити препоруке за успјешније управљање подацима из ISM-а. Поред наведене анализе, извршиће се упоредна анализа података из Миграционог профила БиХ за 2021. годину и до сада испрограмираних табела у ISM-у које би се требале користити за потребе Eurostata.

Статистички подаци о одобреним боравцима

У 2022. години издано је више од 11 хиљада привремених боравака (први пут издани и продужени привремени боравци) странцима у БиХ. Највише дозвола за привремени боравак издано је држављанима Турске, Србије и Хрватске. Већини странаца који су током 2022. године имали одобрен привремени боравак у БиХ дозвола је издана на основу спајања породице (34,5 %), у сврху рада с радном дозволом (27 %) и образовања (17,8 %).

Истовремено, одобрено је преко 390 сталних боравака, у највећем броју држављанима Црне Горе, Хрватске и Аустрије.

Статистички подаци о издатим визама

У дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине одобрено је преко 22 хиљаде виза.

²¹ Правилник о поступању приликом издавања визе за краткорочни боравак (Виза Ц) и аеродромске транзитне визе (Виза А) у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", 12/22)

²² 54. сједница Савјета министара Босне и Херцеговине одржана 28. јула 2022. године.

Странцима је углавном издавана виза за краткорочни боравак - Виза Ц која странцу омогућава транзит, један или више улазака или боравака у БиХ у одређеном периоду. Ова виза се издаје за пословна путовања, путовања у сврху образовања, обуке или у сличну сврху, за туристичка или друга путовања, у приватне сврхе, за путовања на политичке, научне, културне, спортске, вјерске или друге догађаје, као и за путовања из осталих разлога за која је довољан краткорочни боравак. Највећи број виза одобрен је држављанима Краљевине Саудијске Арабије.

Виза Д, виза за дугорочни боравак омогућава странцу боравак до 180 дана у БиХ као и подношење захтјева за одобрење привременог боравака у БиХ. Највећи број захтјева поднесен је из разлога „издате радне дозволе“, „рад без радне дозволе“, „образовање“ и „спајање породице“. Захтјев за издавање Визе Д поднесен је у највећем броју од стране држављана Кине, Индије и Непала.

3. Управљање границом

Током 2022. године настављена је имплементација Акционог плана Стратегије интегрисаног управљања границом у Босни и Херцеговини за период 2019. – 2023. година, предузети су кораци за успостављање система за достављање информација о путницима (API) који ће допринијети побољшању граничних контрола, смањењу незаконитих миграција и идентификацији особа које представљају безбједносни ризик.

Развој законодавства у области границе и других докумената

Приједлог закона о граничној контроли²³ упућен је у парламентарну процедуру. Предложени закон усклађен је с релевантном правном течвином ЕУ-а за управљање вањским границама. Доношењем закона свеукупни степен граничне безбједности ће се повећати, а што ће довести до смањења свих облика прекограничног криминала.

Донесена је Одлука о формирању међуагенцијске Радне групе за успоставу система за размјену података о путницима (API/PNR)²⁴. Задатак ове групе је израда приједлога рјешења за успостављање API/PNR система који треба обухватити законодавни, технички, кадровски и финансијски аспект имплементације система. Приједлог рјешења за успостављање API/PNR система ће се доставити Савјету министара Босне и Херцеговине.

Сарадња са Frontexом ће се додатно формализовати потписивањем Нацрта Радног договора о оперативној сарадњи између Агенције за европску граничну и обалну стражу и Министарства безбједности. Нацрт Радног договора о оперативној сарадњи између Агенције за европску граничну и обалну стражу и Министарства безбједности, у који су уграђене одредбе Уредбе (ЕУ) 2019/1896 о европској граничној и обалној стражи, достављен је министарству у августу 2022. године. Нацрт документа биће упућен Предсједништву БиХ на одобрење за закључивање по прибављању мишљења тијела надлежних за његово спровођење у БиХ.

Приједлог статусног споразума између Европске уније и Босне и Херцеговине о дјеловањима које извршава Агенција за европску граничну и обалну стражу у Босни и Херцеговини није прихваћен 2020. године од стране Предсједништва Босне и

²³ Усвојен на 57. сједници Савјета министара БиХ одржаној 9. 11. 2022.

²⁴ Усвојена на 56. сједници Савјета министара БиХ одржаној 26. 10. 2022.

Херцеговине. Босна и Херцеговина је једина земља на западнобалканској миграционој рути која до сада није закључила статусни споразум с *Frontexom*. Савјет Европске уније донио је одлуку о потписивању Статусног споразума о сарадњи у управљању границама између Агенције за европску граничну и обалну стражу (*Frontex*) и Сјеверне Македоније у октобру 2022. године. Споразум је потписан раније са Албанијом (2019), Црном Гором (2020) као и Србијом (2020).

Статистички подаци о управљању границом

Гранична полиција Босне и Херцеговине током 2022. године у незаконитом преласку или покушају незаконитог преласка открила је више од 14 хиљада особа. У покушају незаконитог уласка у БиХ с територије Србије и Црне Горе откривено је 7.427 особа²⁵, од чега је према члану 37. Закона о граничној контроли враћено око 5.900 особа. Истовремено, на излазу из БиХ откривене су 6.882 особе²⁶.

Број откривања незаконитих прелазака или покушаја већи је за 62 % у 2022. у односу на 2021. годину. Највише откривених особа у 2022. години били су држављани²⁷ Авганистана, Бурундија, Пакистана, Турске, Индије и Бангладеша.

Контрола државне границе

С обзиром на број миграната откривених у незаконитом преласку државне границе или његовом покушају, миграциони притисак на државну границу оцијењен је од стране Граничне полиције Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Гранична полиција) повећаним у односу на претходну годину.

Највећи миграциони притисак на улазу у БиХ забиљежен је на подручју дјеловања јединица граничне полиције (ЈП) Зворник и Хум-Фоча, док је на излазу присутан у зонама дјеловања ЈП Градишка, Брод, Велика Кладуша, Орашје и Изачићи.

За незаконит прелазак државне границе мигранти претежно користе подручја ван граничних прелаза. На граничним прелазима евидентирано је 60 случајева покушаја преласка државне границе скривањем око 330 миграната у товарном простору теретних моторних возила, откривено је 125 кривотворених докумената за прелазак државне границе које су углавном користили држављани земаља високог миграционог ризика, и избјегавање граничних провјера претрчавањем преко граничних прелаза или незауостављањем на предвиђеним мјестима²⁸. Поред држављана Турске, у 2022. години забиљежена је појава покушаја преласка државне границе држављана Руске Федерације који су посједовали фалсификоване путне исправе и боравишне дозволе ЕУ држава.

Ради спрјечавања незаконитих улазака на територију БиХ настављен је ванредан ангажман полицијских службеника Граничне полиције из Јединице за подршку и

²⁵ Ради се о процијењеном броју особа и у одређеном броју случајева о истим особама који више пута покушавају незаконито прећи границу. Такође, миграциони притисак на улазу и излазу из БиХ узрокован је поновљеним неуспјелим покушајима преласка, а не еквивалентан појединачном кретању миграната.

²⁶ *Ibid.*

²⁷ Подаци о држављанству незаконитих миграната представљених у информацији заснивају се углавном на њиховим изјавама.

²⁸ Јединице граничне полиције на којима су евидентирани покушаји незаконитог преласка на граничним прелазима у 2022. години су: Градишка, Шамац, Изачић, аеродроми Сарајево и Тузла, Брод, Рача, Орашје, Вардиште, Клобук, Доњи Свилај, Бијача, Каранај, Хум, Велика Кладуша, Зубци, Хаџин поток и Братунац Нови.

контролу Чапљина у зони одговорности јединице Требиње и ванредан ангажман 191 службеника, као испомоћ на пословима надзора државне границе на подручју дјеловања Јединице граничне полиције Зворник. Привремено су интерно премјештена 42 полицијска службеника у јединице теренских уреда Исток, Сјевероисток, Сјеверозапад и Запад у чијој зони одговорности је појачан миграциони притисак.

Поред властитих људских и материјално-техничких ресурса, Гранична полиција надзор државне границе спроводи и у сарадњи с полицијским агенцијама у БиХ односно од 2018. године са Дирекцијом за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, Државном агенцијом за истраге и заштиту и Министарством унутрашњих послова Републике Српске, те од 2019. године са Полицијом Брчко дистрикта БиХ, министарствима унутрашњих послова Посавског кантона, Херцеговачко-неретванског кантона, Западно-херцеговачког кантона и Кантона 10. Сарадња Граничне полиције са Дирекцијом за координацију полицијских тијела БиХ и Државном агенцијом за истраге и заштиту спроводи се на основу одлука министра безбједности²⁹, док је са осталим претходно набројеним агенцијама регулисана појединачним споразумима о пружању помоћи и оперативној сарадњи у надзору границе. У 2022. години заједно са полицијским службеницима Граничне полиције у надзору границе учествовало је укупно 701 полицијски службеник из наведених полицијских агенција, који је био распоређен у зонама дјеловања јединица Граничне полиције Вишеград, Зворник, Хум-Фоча, Бијељина, Требиње, Неум, Орашје, Стрмица, Брчко или Брод.

Сарадња са сусједним државама настављена је путем мјешовитих патрола и одржавањем састанака са граничним тијелима сусједних земаља. У 2022. години проведено је 2.639 мјешовитих патрола, од чега највећи број на територији Републике Србије, њих 1.456. Такође, одржано је 370 састанака на локалној, 25 на регионалном нивоу и један на централном нивоу, од чега највише с надлежним органом Републике Хрватске.

Настављено је с улагањем у капацитете Граничне полиције као што је опремање граничних прелаза, техничку опремљеност, едукацију и сл. како би Гранична полиција могла ефикасно надzirати државну границу.

Гранична полиција предложила је низ мјера којима би се побољшали услови рада полицијских службеника ове организације: окончати активности усвајања Правилника о измјенама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Граничне полиције Босне и Херцеговине; предузети додатне напоре ради реализације пројеката усмјерених на јачање материјалних капацитета за борбу против незаконитих миграција; измијенити одредбе Закона о полицијским службеницима БиХ у дијелу интерног премјештаја полицијских службеника, рада у полицијској агенцији након стицања услова за пензионисање, радног времена и годишњег одмора; осигурати додатна прорачунска средства за финансирање трошка горива, обнављање и одржавање возила и опреме; пронаћи начин за ангажман полицијских службеника из других агенција који би пружили испомоћ Граничној полицији умјесто службеника Дирекције за координацију полицијских тијела који су од априла 2022. године ангажовани на пружању осигурања привремених прихватних центара, и убрзати

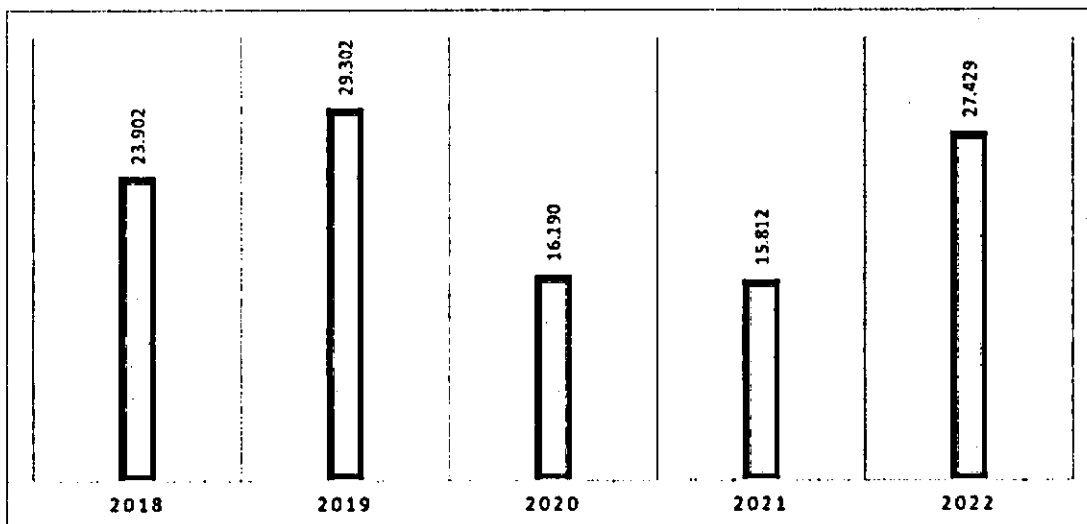
²⁹ Одлуке се доносе према одредбама Закона о управи („Службени гласник БиХ“, бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и Закона о Граничној полицији Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр. 50/04, 27/07 и 59/09)

активности на доношењу новог Програма безбједности цивилног ваздухопловства БиХ којим би се извршио пренос мјеродавности за обављање послова противдиверзантских прегледа путника и кабинског пртљага са Граничне полиције на аеродромске оператере.

4. Незаконите миграције у Босни и Херцеговини

Босна и Херцеговина је од краја 2017. године изложена вишеструко појачаном миграционом притиску. Током периода 2018., 2019., 2020., 2021. и 2022. године, преко територије Босне и Херцеговине прешло је преко 112 хиљада миграната³⁰. Њихов број мијењао се у посљедњих пет година зависно о политици и мјерама које су предузимале државе Европске уније, Босна и Херцеговина као и друге земље на главним правцима кретања миграната ради сузбијања и спрјечавања незаконитих миграција, интензитету кретања на западнобалканској миграционој рути, отварању нових миграционих рута, ограничењима уведеним због пандемије болести *COVID-19*, као и низа других међусобно повезаних фактора (Графикон 1.).

Графикон 1.: Број незаконитих миграната евидентираних на територији БиХ у периоду 2018.-2022. година

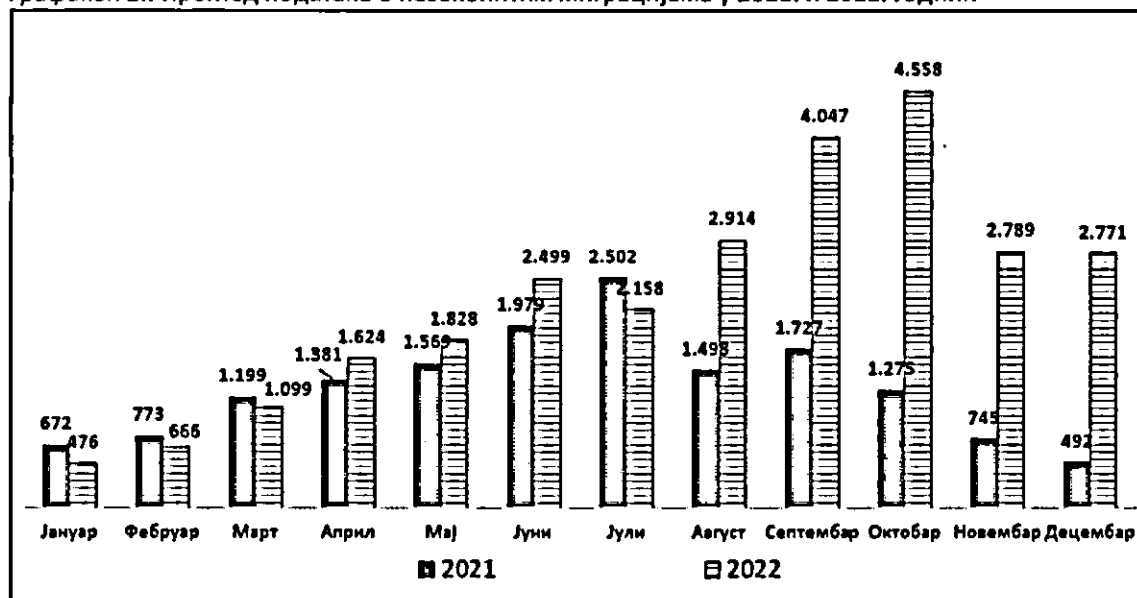
Након што је 2019. године евидентиран највећи број незаконитих миграната, пандемија болести *COVID-19* смањила је долазак током 2020. и 2021, и законит и незаконит. Међутим, од 2022. године број незаконитих миграната опет почиње расти. У 2022. години пријављено је 27.429 незаконитих миграната, што представља повећање од 73,5 % у односу на 2021. када је прилив незаконитих миграната био најмањи, и смањење за 6,4 % у односу на 2019. годину када је забиљежен највећи број незаконитих миграната. У 2022. години Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства безбједности, донио је одлуке којима се стављају ван снаге одлуке о прописивању додатних услова за улазак у БиХ и ограничењу кретања и боравка

³⁰ Податак се заснива на броју незаконитих миграната пријављених Служби за послове са странцима.

странаца у БиХ ради спречавања ширења коронавируса, које су донесене 2020. и 2021. године³¹.

Током 2022. године мијењао се интензитет незаконите миграције (Графикон 2.) преко територије Босне и Херцеговине. Он је био условљен сезонским обрасцима кретања миграната, визном политиком земаља регије, приступом према мигрантима откривеним у незаконитом преласку границе, тражењу алтернативних рута од стране миграната за одлазак у земље ЕУ-а, размјени информација међу мигрантима о проходности и актуелним дешавањима дуж рута кретања, организовању кријумчарских мрежа и низом других повезаних фактора.

Графикон 2.: Преглед података о незаконитим миграцијама у 2021. и 2022. години

Статистички подаци прикупљени од Службе за послове са странцима за 2022. годину показују да је на територији Босне и Херцеговине евидентирано 11.617 особа више него у 2021. години. У септембру и октобру 2022. године достигнут је врхунац до тада континуираног раста броја незаконитих миграната. Мјесечни бројеви су тада два мјесеца узастопно прешли 4 хиљаде. Задњи пут да Босна и Херцеговина има преко 4 хиљаде незаконитих миграната пријављених на мјесечном нивоу, било је у јулу 2019. (4.166) и октобру 2018. године (4.740).

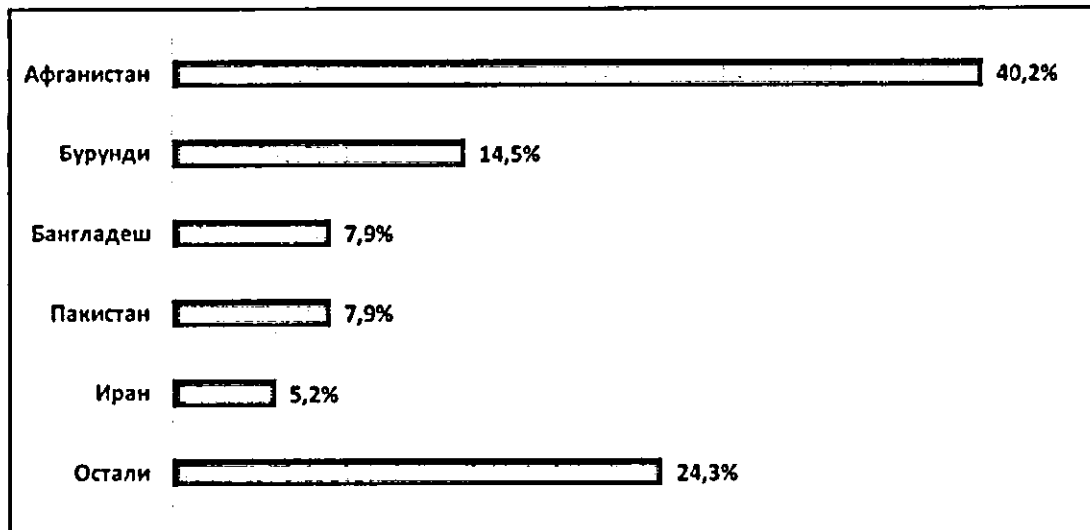
Међу пет првих земаља поријекла миграната, који долазе у Босну и Херцеговину у посљедњих пет година, били су Авганистан, Пакистан, Сирија, Ирак, Иран, Бангладеш, Турска и Мароко. Ове године структура је промијењена повећаним незаконитим уласком држављана афричке земље Бурунди. Заступљеност миграната из наведених држава мијењала се у пет посљедњих година, изузев за држављане Авганистана. Заступљеност Авганистанаца у укупном броју пријављених незаконитих миграната

³¹ Одлука о престанку важења Одлуке о ограничењу кретања и боравка странаца у БиХ (Службени гласник БиХ, број 39/22), Одлука о престанку важења Одлуке о прописивању додатних услова за улазак странаца у БиХ (везано за COVID-19) (Службени гласник БиХ, број 37/22), Одлука о измјени и допуни Одлуке о статусу странаца за вријеме важења Одлуке о проглашењу настанка стања природне или друге несреће на територији БиХ (Службени гласник БиХ, број 60/22)

повећавала се пет година заредом (12,4 % - 2018., 14 % - 2019., 28% - 2020., 34 % - 2021., 40,2 % - 2022.) и у 2022. години већа је за 27,8 постотних бодова него 2018.

Већину незаконитих миграната пријављених у 2022. години чинили су држављани Авганистана (11.038) и њихов број већи је него укупан број остале четири земље из којих долази највише незаконитих миграната, Бурундија (3.987), Бангладеша (2.161), Пакистана (2.154) и Ирана (1.413). На тих пет земаља заједно односи се 75,6 % од укупног броја свих пријављених незаконитих миграната (Графикон 3.).

Графикон 3.: Приказ најзаступљенијих држављанстава незаконитих миграната у 2022. години

Од осталих који чине 24 % од укупног броја пријављених незаконитих миграната, најбројнији су држављани Кубе (1.362), Конга (758), Индије (729), Турске (656) и Непала (326).

Разговори о усклађивању визне политике земаља западног Балкана са ЕУ-овим прописима трећих земаља чијим су држављанима потребне визе, посебно кад је ријеч о оним трећим земљама које представљају ризик од незаконитих миграција подстакнути су значајно повећаним бројем држављана Бурундија, Кубе, Индије, Туниса и Турске, који су незаконито покушавали ући у ЕУ преко западнобалканске руте. Босна и Херцеговина у 2022. години била је транзитна рута за велики број незаконитих миграната из Бурундија, Кубе и Индије, који су имали или још увијек имају изузеће од захтјева за визу за улазак у Републику Србију, одакле одлазе у државе чланице Уније. Од 110 различитих држављанстава незаконитих миграната евидентираних у БиХ, држављани ове три земље налазе се међу десет најбројнијих и заједно чине 22 % од укупног броја пријављених незаконитих миграната у 2022. године. Крајем 2022. године Србија је ускладила визну политику са ЕУ-ом за држављане Бурундија и Туниса³². Од тада, број држављана Бурундија значајно се смањио на територију БиХ (октобар-1.561, новембар-162, децембар-30 особа).

³² У 2022. години евидентирано је само 33 незаконитих миграната држављана Туниса.

Привремени прихватни центри у Босни и Херцеговини

Међународна организација за миграције (ИОМ) на локацији бивше творнице "Бира" у Бихаћу, локацији бившег ђачког дома "Борићи" у Бихаћу, локацији бивше творнице "Мирал" у Великој Кладуши и локацији бившег хотела "Седра" у Цазину успоставила је 2018. и 2019. године привремене прихватне центре за смјештај миграната, након чега је Савјет министара БиХ донио Одлуку о одређивању привремених прихватних центара за смјештај миграната³³. На подручју Унско-санског кантона, одлуком Савјета министара отворен је 2021. године нови привремени прихватни центар у Липи.³⁴

Привремени прихватни центри на подручју Кантона Сарајево отворени су на основу одлука Владе Федерације Босне и Херцеговине, којим су некретнине бивше војарне „Ушивак“ на подручју општине Хаџићи и бивше војарне „Блажуј“ на подручју општине Илиџа дате, за потребе Министарству безбједности, на кориштење Савјету министара БиХ. Центри су отворени 2018. и 2019. године.

Од укупно седам привремених центара, мигранти су током 2022. године искључиво боравили у центрима Ушивак, Блажуј, Борићи и Липа.³⁵ Усвајањем измјена одлука о одређивању привремених прихватних центара за смјештај миграната у 2022. години локација бившег хотела „Седра“ у Цазину, бивше творнице „Бира“ у Бихаћу и бивше творнице „Мирал“ у Великој Кладуши званично престају бити прихватни центри за смјештај миграната³⁶.

У четири привремена прихватна центра укупног капацитета 4.880 мјеста током 2022. године боравило је просјечно 1.953 миграната. Кратко трајање боравка корисника (у просјеку 5-10 дана) укључујући дјецу стварало је изазове у пружању услуга организацијама које су укључене у рад с мигрантима.

Привременим прихватним центрима управља Служба за послове са странцима у сарадњи с Међународном организацијом за миграције (ИОМ). Од априла 2022. године физичко обезбјеђење у овим центрима пружа Дирекција за координацију полицијских тијела.

Смјештајни капацитети на подручју Кантона Сарајево

Привремени прихватни центар „Ушивак“ на подручју општине Хаџићи капацитета до 800 мјеста. У 2022. години просјечно у овом центру боравиле су 292 особе. На дан 31. 12. 2022. године у овом центру боравило је 400 особа.

Привремени прихватни центар „Блажуј“ на подручју општине Илиџа капацитета до 2.000 мјеста. У 2022. години просјечно у овом центру боравило је 1.112 особа. На дан 31. 12. 2022. године у овом центру боравило је 1.009 особа.

³³ Одлука о одређивању привремених прихватних центара за смјештај миграната („Службени гласник БиХ”, број 28/19)

³⁴ Одлука о успостави привременог прихватног центра за смјештај миграната на локацији "Липа" („Службени гласник БиХ”, број 2/21)

³⁵ Привремени прихватни центри „Бира“ не користи се за смјештај миграната од 30. 9. 2020., „Седра“ од 30. 6. 2021. и „Мирал“ од 28. 4. 2022.

³⁶ Одлука о измјенама одлуке о одређивању привремених прихватних центара за смјештај миграната („Службени гласник БиХ”, број 85/22)

Смјештајни капацитети на подручју Унско-санског кантона

Привремени прихватни центар „Борићи“ у Бихаћу капацитета до 580 мјеста. У 2022. години просјечно у овом центру боравиле су 182 особе. На дан 31. 12. 2022. године у овом центру боравило је 120 особа.

Привремени прихватни центар „Липа“ на подручју општине Бихаћ капацитета до 1.500 мјеста. У 2022. години просјечно у овом центру боравило је 367 особа. На дан 31. 12. 2022. године у овом центру боравило је 138 особа.

5. Кријумчарење миграната

„Кријумчарење миграната“ значи посредовање, у сврху директног или индиректног стицања финансијске или друге материјалне користи од незаконитог уласка особе у државу које та особа није држављанин или у њој нема трајни боравак³⁷. Кријумчарење сваке године доводи до више хиљада смртних случајева међу мигрантима. Према подацима ИОМ-а, у 2022. години смртно је страдало и нестало 4.945 особа током њихове миграције. Утапање је најчеши узрок смрти миграната³⁸.

Приливом миграната на подручје Босне и Херцеговине дошло је до повећања броја кривичних дјела повезаних с миграцијама. Кривичним законом Босне и Херцеговине прописана су два кривична дјела која се односе на кријумчарење миграната, и то: кријумчарење људи (члан 189.) и организовање групе или удружења за извршење кривичног дјела „Кријумчарење миграната“ (члан 189а.).

Пред Судом БиХ у поступку учествује Тужилаштво Босне и Херцеговине као кључни актер у спровођењу истрага и кривичном гоњењу извршилаца кривичних дјела повезаних с кријумчарењем миграната и миграцијама уопште, и надлежни органи за спровођење закона (Гранична полиција БиХ, Државна агенција за истраге и заштиту, министарства унутрашњих послова) која су укључена у контролу и борбу против криминалних активности. Ова тијела дужна су доставити извјештај о почињењу кривичног дјела Тужилаштву БиХ (Табела 1.).³⁹ Тужилаштво БиХ по основу одлуке тужиоца покреће кривични поступак, односно подиже оптужницу, о којој у поступку одлучује Суд БиХ и по окончању истог, доноси коначну пресуду.

Табела 1.: Статистички подаци о поднесеним извјештајима о почињењу дјела према чл. 189. и 189а. Кривичног закона БиХ

Р.бр.	Полицијска агенција	Достављени извјештаји	1.1.2021 - 31.12.2021		1.1.2022 - 31.12.2022	
			Члан 189. КЗ БиХ	Члан 189а. КЗ БиХ	Члан 189. КЗ БиХ	Члан 189а. КЗ БиХ
1	Гранична полиција БиХ	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	26	1	45	0
		Укупан број пријављених особа с основама сумње да су извршили кривична дјела	37	4	102	0

³⁷ Протокол против кријумчарења миграната копном, морем и ваздухом, којим се допуњује Конвенција Уједињених народа против транснационалног организованог криминалитета

³⁸ <https://missingmigrants.iom.int/data> (приступљено: 16. 1. 2023.)

³⁹ https://sudbih.gov.ba/data/Dokumenti/Bro%C5%A1ura_Suda_BiH/Brosura_krijumcarenje_SUD_BiH.pdf (приступљено: 11. 1. 2022.) Кријумчарење миграната-Пракса Суда Босне и Херцеговине, период од 2018. до 2021.

2	Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА)	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	8	2	3	1
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	19	9	7	3
3	МУП Републике Српске	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	17	0	14	0
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	26	0	23	0
4	МУП Унско-санског кантона	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	2	0	0	0
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	2	0	0	0
5	МУП Херцеговачко-неретванског кантона	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	1	0	0	0
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	2	0	0	0
6	МУП Западно-херцеговачког кантона	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	1	0	0	0
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	2	0	0	0
7	МУП Кантона 10	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	8	0	1	0
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	9	0	1	0
8	Полиција Брчко дистрикта БиХ	Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ	0	1	0	0
		Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела	0	3	0	0
Σ Укупан број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ			63	4	63	1
Σ Укупан број пријављених особа са основама сумње да су извршили кривична дјела			97	16	133	3
Р.Бр.	Структура пријављених особа по држављанству са основама сумње да су извршили кривична дјела	1.1.2021 - 31.12.2021		1.1.2022 - 31.12.2022		
		Члан 189. КЗ БиХ	Члан 189а. КЗ БиХ	Члан 189. КЗ БиХ	Члан 189а. КЗ БиХ	
1	БиХ	77	14	82	3	
2	НН	8	1	33	0	
3	Ангола	7	0	0	0	
4	Афганистан	4	1	6	0	
5	Турска	0	0	5	0	
6	Хрватска	0	0	4	0	
7	Пакистан	0	0	3	0	
8	Либија	1	0	0	0	
УКУПНО		97	16	133	3	

У односу на претходну годину број извјештаја поднесених Тужилаштву БиХ остао је исти, док је број пријављених особа за извршење кривичног дјела повећан за њих 36. Према подацима ове правосудне установе у задњем кварталу 2022. године повећан је број извјештаја о незаконитом превођењу миграната преко државне границе територије Србије. Поред држављана БиХ, страни држављани појављују се као осумњичени за почињење кривичних дјела у вези кријумчарења миграната (Табела 1.).

Тужилаштво БиХ на основу одлуке тужиоца покреће кривични поступак, односно подиже оптужницу, о којој у поступку одлучује Суд БиХ и по окончању истог, доноси коначну пресуду. Према подацима Тужилаштва БиХ, у 2022. години подигнуто је 12 оптужница против 14 особа и запримило 12 пресуда против 15 особа по члану 189 КЗ-а. За кривично дјело из члана 189а. подигло је двије оптужнице против четири особе и запримило седам пресуда против 34 особе. Истовремено, проводило се укупно 26 истрага, 21 према члану 189., а пет по члану 189а. Кривичног закона.

Активности Граничне полиције Босне и Херцеговине и Државне агенције за истраге и заштиту

Издвојени су додатни подаци о међуполицијској сарадњи и оперативним акцијама Граничне полиције и Државне агенције за истраге и заштиту (СИПА), носиоцима активности за спровођење приоритета - Појачати борбу против кријумчарења

миграната Плана мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у БиХ.

Гранична полиција БиХ и СИПА остварују успјешну оперативну сарадњу са другим државним тијелима и министарствима унутрашњих послова у БиХ, који су укључени у активности против скупина и појединаца који се баве кријумчарењем миграната.

Гранична полиција и Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА) спроводили су заједничке и одвојене истраге о кријумчарењу миграната. Са Службом за послове са странцима спроведена је једна заједничка оперативна акција, док је појединачно Гранична полиција спровела три, а СИПА двије оперативне акције.

На међународном нивоу службеници СИПА-е учествују у раду „Оперативне групе Западног Балкана“ за борбу против кријумчарења људи, која промовише сарадњу полицијских агенција Западног Балкана и земаља Уније. Од 2023. године СИПА ће бити копредсједавајућа ове групе.

Полицијски службеници Граничне полиције БиХ учествовали су у реализацији активности у оквиру међународних оперативних акција „JAD MOBILE 5“ организоване од стране *Frontexa* и „JAD SEE 2022“ организоване од стране *Eurocola*, које су поред осталог биле усмјерене на спрјечавање и откривање кривичних дјела у вези незаконите миграције, односно кријумчарење миграната преко државне границе и трговање људима.

Поред наведеног, припадници Граничне полиције укључени су у потрагу за држављанима Турске у ријеци Сави, која је покренута крајем 2022. године по пријему информације о могућем утапању држављана наведене земље.

6. Међународна заштита

Особа постаје подносилац захтјева за међународну заштиту када поднесе захтјев за азил. На подручју азила предвиђена су два облика међународне заштите: статус избјеглице и статус супсидијарне заштите.

Мигрантима који су незаконито ушли у земљу и исказали намјеру за тражење азила у Босни и Херцеговини, независно је ли намјера исказана Граничној полицији Босне и Херцеговине на граничном прелазу⁴⁰ или у теренском уреду Службе за послове са странцима, Служба за послове са странцима издаје потврду о намјери тражења азила. Издата потврда доставља се Сектору за азил Министарства безбједности. Потврда омогућава законит боравак на територији БиХ у року њене ваљаности од 14 дана, те у наведеном периоду мигрант треба поднијети захтјев за азил надлежној организационој јединици Министарства безбједности. Из различитих разлога, већина носилаца наведене потврде или напусти БиХ или покуша напустити БиХ прије него што поднесу захтјев за азил. У теренским уредима Службе за послове са странцима осигурани су летци који садрже информације о смислу потврде о намјери тражења азила.

Развој законодавства и других докумената о азилу

Област прихвата и смјештаја тражилаца азила додатно је усклађена с Директивом Европског Парламента и Савјета од 26. јуна 2013. о утврђивању стандарда за прихват

⁴⁰ Намјеру за подношење захтјева за азил исказало је 14 особа.

подносилаца захтјева за међународну заштиту. Донесеним Правилником о стандардима функционисања и другим питањима значајним за рад Центра за прихват и смјештај тражилаца азила дефинисани су стандарди у односу на прихват и боравак тражилаца азила у Азилантском центру.⁴¹

На основу одређења које је Босна и Херцеговина дала на првом Глобалном форуму за избјеглице одржаном 2019. године, Сектор за азил дефинисао је у сарадњи са UNHCR-ом препоруке за увођење механизма осигурања квалитета система азила. Препоруке се односе на: јачање кадровских капацитета, израду контролних листи, стандардних оперативних процедура и информативних летака, побољшање идентификовања тражилаца азила у мијешаним миграционим токовима, рану идентификацију рањивих група и континуирану обуку службеника који раде на предметима азила.

Наведене су области у којима је у предстојећем трогодишњем периоду нове Мапе пута за сарадњу између Агенције Европске уније за азил EUAA и Министарства безбједности (2023. - 2025.) помоћ Босни и Херцеговини најзначајнија: помоћ код предстојећих активности на изради измјена и допуна Закона о азилу кроз његово даље усклађивање с правном течвином ЕУ-а, јачање капацитета поступка азила (с посебним акцентом на информације о земљама поријекла тражилаца азила), јачање капацитета прихвата рањивих скупина тражилаца азила изградњом Центра за прихват рањивих категорија тражилаца азила.

Статистички подаци о тражиоцима међународне заштите

Намјеру за подношење захтјева за азил у БиХ исказало је 25.709 особа од укупног броја незаконитих миграната пријављених Служби за послове са странцима (27.429) у 2022. години. Истовремено, захтјев за азил поднијело је 149 особа.

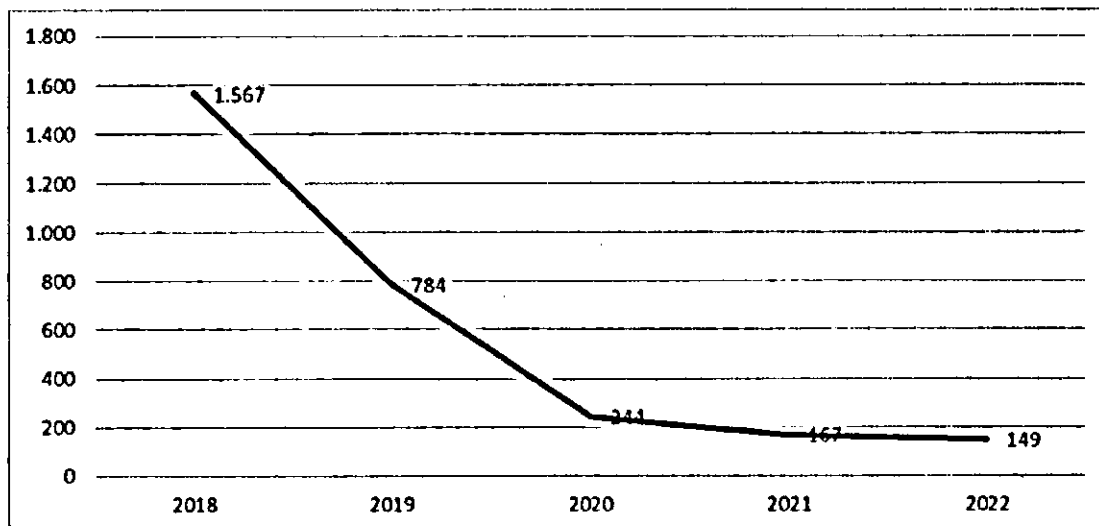
Табела 2.: Преглед исказаних намјера за подношење захтјева за азил и поднесених захтјева за азил у БиХ у периоду 2018.-2022. година

Број миграната	Период 2018.-2022.				
	2018	2019	2020	2021	2022
Број незаконитих миграната	23.902	29.302	16.190	15.812	27.429
намјера за азил	22.499	27.769	15.170	14.688	25.709
захтјев за азил	1.567	784	244	167	149
удио	6,96 %	2,82 %	1,61 %	1,14 %	0,58 %

Претходно представљени подаци указују на тренд врло ниског удјела поднесених захтјева за азил у односу на укупан број исказаних намјера. У 2022. години удио је био мањи од 1 %. Истовремено, приказани подаци показују тренд смањења броја захтјева за азил у Босни и Херцеговини већ пету годину за редом (Графикон 4.).

⁴¹ Правилник о стандардима функционисања и другим питањима значајним за рад Центра за прихват и смјештај тражилаца азила („Службени гласник БиХ”, број 85/22)

Графикон 4.: Број поднесених захтјева за азил у периоду 2018.-2022. година

У периоду од 2018. до 2020. године евидентиран је знатан пад броја поднесених захтјева за азил, за чак 84 %. У наредном двогодишњем периоду, иако успорен, тренд пада броја поднесених захтјева за азил наставља се у 2021. и 2022. години. Поводом захтјева за азил у 2022. години поступак је обустављен за 161 особу, одбијен за 33 и одбачен за двије особе⁴².

Разлика између броја исказаних намјера и поднесених захтјева за азил као и обустављених поступака поводом захтјева за азил показатељи су злоупотребе система азила у БиХ.

У 2022. години статус супсидијарне заштите добило је 46 особа или 64 % више него 2021. Истовремено, супсидијарна заштита продужена је за 41 особу.

Интеграцију особа којима је призната међународна заштита у БиХ проводи Министарство за људска права и избјеглице. Странци којима је у БиХ одобрена међународна заштита остварују низ права као и босанскохерцеговачки држављани, а као што су право на идентификациони документ, рад, здравствену заштиту, образовање, социјалну заштиту, информисање, помоћ при укључивању у босанскохерцеговачко друштво, али и даља права као што су право на спајање породице и путну исправу.

Центри за прихват тражилаца азила

Тражиоци за вријеме поступка утврђивања статуса имају одређена права и обавезе која укључују право на боравак у БиХ, смјештај у центар за тражиоце азила, слободу кретања у БиХ, примарну здравствену заштиту, основно и средње образовање, информисање на језику који разумију или за који се може основано претпоставити да разумију о поступцима, правима и обавезама које произилазе из њиховог статуса, бесплатну правну помоћ, приступ тржишту рада под условима прописаним Законом о

⁴² Овај податак Сектора за азил показује поступке који су завршени у 2022. години према одредбама Закона о азилу.

азилу, идентификациону исправу, праћење тока поступка на језику који разумије или за који се основано претпоставља да разумије и психосоцијалну помоћ.

Прихват, смјештај и приступ осталим правима за тражиоце међународне заштите осигуран је у Азилантском центру, специјализованој установи за смјештај странаца, којим руководи Министарство безбједности. Азилантски центар отворен је 2014. године у Делијашу (Општина Трново) капацитета до 150 мјеста. У 2022. години просјечно у овом центру боравило је девет особа. На дан 31. 12. 2022. године у овом центру боравиле су четири особе.

Поред Азилантског центра, прихват и смјештај тражиоцима међународне заштите у Босни и Херцеговини осигуран је у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ и Рeadмисијском центру у Мостару, којим руководи Министарство за људска права и избјеглице. Министарство за људска права и избјеглице ставило је на располагање 200 мјеста за смјештај рањивих категорија тражилаца азила прије свега породица са дјецом и других. Сарадња између министарстава регулисана је новим протоколом потписаним 2022. године⁴³. У 2022. години није било смјештених корисника у центру.

7. Повратак и реадмисија

Током 2022. године Босна и Херцеговина наставила је да ради на унапређењу процедура повратка и јачању сарадње у процесу повратка и реадмисије, босанскохерцеговачких држављана и миграната који незаконито бораве на територији БиХ.

Босна и Херцеговина закључила је споразум о реадмисији с ЕУ као и проведбене протоколе уз Споразум о реадмисији с ЕУ-ом са 16 држава чланица ЕУ. Њихово спровођење је у цјелини задовољавајуће, оцијењено је у Извјештају Европске комисије о БиХ за 2022. годину. Поред Споразума с ЕУ-ом, споразуми о реадмисији и припадајући протоколи закључени су са сљедећим државама: Швајцарском, Данском, Норвешком, Србијом, Црном Гором, Албанијом, Сјеверном Македонијом, Молдавијом, Русијом, Турском и Пакистаном.

Међународни догађаји и сарадња у области повратка и реадмисије

JCP⁴⁴ Implementation Conference on Return одржана је у јуну 2022. у Словенији. Конференција је наставак „JCP Министарске конференције о повратку – Регионални механизам повратка, партнерства за повратак“, одржане исте године у фебруару. Закључцима с конференције учесници су се сложили да ће анализирати политике и праксе у вези с провјером улазака и спровођењем повратка све ради доприноса бољем разумијевању, способности реаговања и бољој сарадњи у управљању миграцијама.

Одржан је билатерални састанак с представницима надлежних тијела Исламске Републике Пакистан ради унапрјеђења и убрзања реадмисије држављана Пакистана

⁴³ Протокол о привременом прихвату, смјештају и боравку странца који је исказао намјеру за подношење захтјева за азил и тражиоца азила као и жене у покрету-жртве насиља и малолетника без пратње, а налазе се у категорији рањивих корисника, у Босни и Херцеговини током привременог смјештаја у Избјегличко-прихватном центру „Салаковац“ и Рeadмисијском центру у Мостару.

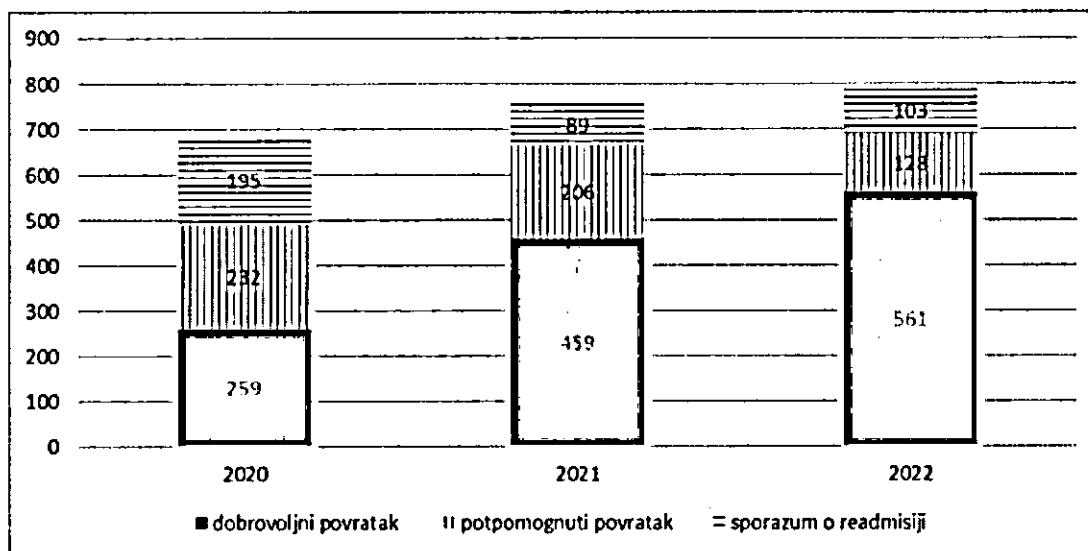
⁴⁴ Заједничка координациона платформа је покренута почетком 2021. године, заснована је на „Бечкој декларацији“ коју је Аустрија усвојила под њемачким предједавањем Савјетом ЕУ у лето 2020. након конференције 19 министара унутрашњих послова на „Салзбуршком форуму“.

који бораве без дозволе у Босни и Херцеговини, на основу закљученог споразума о реадмисији између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Исламске Републике Пакистан као и увођења система за дигиталну обраду захтјева за реадмисију како би се поступак утврђивања идентитета миграната држављана Пакистана убрзао. У 2022. години одржан је и билатерални састанак са тијелима надлежним за спровођење реадмисије Републике Турске ради развоја оперативне сарадње.

Статистички подаци о повратку и прихвату незаконитих миграната

Служба за послове са странцима у 2022. години реализовала је повратак за укупно 799 особа, од чега је кроз добровољни повратак који реализује Служба у земље поријекла враћен 561 мигрант, кроз програм потпомогнутог добровољног повратка и реинтеграције (AVRR) који имплементира IOM у сарадњи са Службом 128, а на основу споразума о реадмисији из БиХ враћене су 103 особе. Кроз присилни повратак у службеној пратњи враћено је укупно 7 миграната (4 - држављана Краљевине Мароко, 2 - Исламске Републике Пакистан, 1 - Републике Турске).

Графикон 5.: Број миграната који су напустили територију БиХ према типу повратка⁴⁵

Око 42 % поступака враћања које је Служба за послове са странцима организовала 2022. било је добровољно, а тај се удио повећава посљедње три године. Унапређење добровољног повратка је приступ који промовише и нова ЕУ-ова стратегија добровољног повратка и реинтеграције⁴⁶. Овим типом повратка осигурава се хумано, ефикасно и одрживо враћање незаконитих миграната, обично се сматра исплативијим од присилног враћања, земље враћања склоније су учествовати и преузимати одговорности за тај поступак ако су повратци добровољни. На основу тих елемената стиче се повјерење у систем и он постаје вјеродостојнији и дјелотворнији.

⁴⁵ Због изразито малог броја извршених присилних удаљења у 2020. и 2021. години, податке није могуће приказати у графикону.

⁴⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021DC0120> (приступљено: 17. 1. 2023.)

* Овај натпис не прејудира статус Косова и у складу је са УН Резолуцијом Савјета безбједности 1244 и мишљењем Међународног суда правде о косовској декларацији о независности.

Особе које су враћене кроз добровољни повратак биле су већином држављани Турске, кроз потпомогнути повратак (што значи да су враћене особе примиле логистичку, финансијску и/или другу материјалну помоћ) држављани Индије док је на основу реадмисијских споразума предато Србији највише држављана Кубе, а Црној Гори особа с Косова*.

У 2022. години прихваћено је 838 незаконитих миграната, од чега 836 по основу споразума о реадмисији између Савјета министара Босне и Херцеговине и Републике Хрватске о враћању и прихватању особа чији је улазак и боравак незаконит и двоје миграната по реадмисијском споразуму између БиХ и Црне Горе. Прихваћен је највећи број држављана Републике Турске.

Статистички подаци о прихвату држављана Босне и Херцеговине

У 2022. години поновни прихват одобрен је за 578 особа којима је потврђен идентитет и држављанство Босне и Херцеговине, од укупног броја запримљених захтјева за 781 особу⁴⁷. Прихват је одбијен за 170 особа. Највећи број особа враћен је из Савезне Републике Њемачке.

Поред редовног реадмисијског поступка, 232 држављана БиХ враћена су из Њемачке на основу закључка Савјета министара о дозволи употребе европског хитног путног листа за повратак (*EU laissez passer - EU LP*).

Центри за смјештај особа у поступку повратка и реадмисије

Имиграциони центар капацитета до 120 мјеста. У овај центар којим управља Сужба за послове са странцима смјештају се и бораве до коначног удаљења, међу осталим, особе које након рјешења о протјеривању не желе добровољно напустити земљу. У 2022. години просјечно у овом центру боравило је 50 особа. На дан 31. 12. 2022. године у овом центру боравило је 48 особа.

Поред Имиграционог центра, незаконити мигранти којима је одређена блажа мјера надзора, могу се смјестити у привремени прихватни центар или на одговарајућу адресу у БиХ. У 2022. години ова мјера је донесена за 465 особа, углавном држављана Републике Турске и Кубе.

Реадмисијски центар у Мостару који постоји у оквиру центра у Салаковцу, капацитета до 100 мјеста. Центар је формиран ради прихвата и збрињавања држављана Босне и Херцеговине који се враћају по основу споразума о реадмисији. Центром управља Министарство за људска права и избјеглице.

Такође, Министарство за људска права и избјеглице наставило је подржавати локалне заједнице које су укључене у успоставу функционалног, транспарентног и одрживог система прихвата и интеграције држављана БиХ који се враћају по основу споразума о реадмисији.

8. Финансијска средства за управљање незаконитим миграцијама

Главни извор финансирања којим се настоји придонијети ефикасном управљању незаконитим миграцијама у БиХ су средства из Инструмента претприступне помоћи (*IPA*) Европске уније. *IPA* средства додјељују се Босни и Херцеговини путем пројеката

⁴⁷ У току је било рјешавање реадмисијских захтјева за 28 особа. За пет особа захтјев је прослијеђен Служби за послове са странцима.

којима од почетка мигрантске ситуације, узроковане повећаним незаконитим уласком миграната, управља Међународна организација за миграције (*IOM*) с пројектним партнерима: Фондом Уједињених нација за дјецу (*UNICEF*), Уредом високог комесара Уједињених нација за избјеглице (*UNHCR*), Популационим фондом Уједињених нација (*UNFPA*) и Данским Савјетом за избјеглице у БиХ (*DRC*).

У 2022. години завршене су активности предвиђене *IPA* пројектом “Посебне мјере за подршку одговору на избјегличку и мигрантску ситуацију у Босни и Херцеговини” који се проводио од 2018. године. Према расположивим подацима за првих десет мјесеци 2022. године, у периоду од 1. 1. до 31. 10. 2022. реализована су средства у износу од 12.843.203 еура што укључује укупне трошкове свих наведених организација ангажованих на наведеном и започетом *IPA* пројекту (Табела 3.).

Табела 3.: Реализација пројектних средстава у периоду од 1. 1. до 31. 10.2022. и од 1. 10. до 31. 10. 2022. године према међународним организацијама

Пројектни партнери	Износ у еурима 1.1.-31.10.2022.	Удио у укупном износу
Међународна организација за миграције (<i>IOM</i>)	10.839.315	84,4%
Уједињених нација за дјецу (<i>UNICEF</i>) ⁴⁸	365.558	2,8%
Уред високог комесара Уједињених нација за избјеглице (<i>UNHCR</i>)	354.316	2,8%
Популациони фонд Уједињених нација (<i>UNFPA</i>)	444.456	3,5%
Дански савјет за избјеглице у БиХ (<i>DRC</i>)	839.558	6,5%
УКУПНО	12.843.203	100,0%

Детаљнији подаци о реализацији средстава из прорачуна *IPA* пројекта “Посебне мјере за подршку одговору на избјегличку и мигрантску ситуацију у БиХ” у десет мјесеци 2022. године приказани су у табели 4. која слиједи.

Табела 4.: Реализација средстава из *IPA* пројекта у периоду од 1. 1. до 31. 10. 2022. године

Пројектни партнери	Активности	1.1.–31.10.2022.
		Удио у укупном у трошку
<i>IOM</i>	издаци привремених прихватних центара (ППЦ)	36,53 %
	набавке и припреме obroка у ППЦ	16,18 %
	набавка непрехрамбених артикала	9,97 %
	безбједност и физичко обезбјеђење ППЦ ⁴⁹	3,04 %
	подршка Министарству безбједности, Служби за послове са странцима, Граничној полицији и МУП-у Унско-санског кантона у управљању миграцијама	16,17 %
	помоћ и подршка локалној заједници	0,40%
	административна подршка, видљивост и управљање пројектом	2,10 %

⁴⁸ Подаци *UNICEF*-а односе се на период од 1.1. до 31.7.2022. године.

⁴⁹ Подаци се односе на период од 1.1. до 31.5.2022. године.

UNICEF ⁵⁰	заштита дјеце	2,60 %
	координација, мониторинг и видљивост	0,25 %
UNHCR	пружање међународне заштите, експертска подршка и координација	1,05 %
	подршка Министарству безбједности и Министарству за људска права и избјеглице ⁵¹ ; тим за регистрацију и утврђивање статус - подршка Сектору за азил; особље у прихватним центрима Делијаш и Салаковац	1,28 %
	подршка Служби за послове са странцима за рано идентификовање и профилисање тражилаца азила	0,43%
UNFPA	оснаживање жена и дјевојчица	3,46 %
DRC	примарна здравствена заштита	6,54 %
Укупно		100,00 %

Из претходне табеле видљиво је да у укупним трошковима највећи удио чине трошкови функционисања привремених прихватних центара (65,72 %) и трошкова пружања подршке Министарству безбједности, Служби за послове са странцима, Граничној полицији и МУП-у Унско-санског кантона у управљању миграцијама (16,17 %). Остали трошкови чине 18,11 % у укупном удјелу трошкова у десет мјесеци 2022. године.

Истовремено, започето је спровођење новог *IPA* пројекта под називом „Индивидуалне мјере за јачање капацитета за управљање миграционим токовима у Босни и Херцеговини“. *IPA* пројекат укључује активности: управљања и одржавања привремених прихватних центара, управљања процедурама азила, границом, пружања психосоцијалне подршке рањивим скупинама миграната, заштите дјеце, пружања здравствене заштите и унапрјеђење социјалне кохезије између локалне заједнице и миграната.

Пројектне активности у оквиру новог пројекта настављају имплементирати претходно наведене међународне организације (*IOM, UNICEF, UNHCR, UNFPA, DRC*) с њиховим provedбеним партнерима према додијељеним одговорностима.

Од новембра 2022. године, *IOM* примјењује нови начин извјештавања о спровођењу пројекта. Министарству безбједности достављен је документ под називом *Monthly Progress Update*, који пружа оперативне новости о провођењу активности у оквиру актуелног пројекта. У документу се с финансијског аспекта види само оквирни износ утрошених пројектних средстава (Табела 5.).

Табела 5.: Оквирни износ утрошених средстава до краја децембра 2022. по организацијама

Партнери у пројекту	<i>IPA</i> прорачун за период 2022. – 2025. (еуро)	Приближан износ потрошеног прорачуна (еуро)	Приближан постотак потрошеног прорачуна
---------------------	--	---	---

⁵⁰ Подаци се односе на период од 1.1. до 31.7.2022. године.

⁵¹ Према подацима из информације *IOM, UNHCR* престао је финансијски подржавати рад центра Салаковац након 31.3.2022. године

<i>IOM</i>	33.083.284,98	3.661.403	11 % ⁵²
<i>UNICEF</i>	1.181.106,08	369.921	31 %
<i>UNHCR</i>	2.584.948,80	77.548	3 % ⁵³
<i>UNFPA</i>	1.373.312,73	164.798	12 % ⁵⁴
<i>DRC</i>	1.271.378,39	826.396	65 %

Према подацима *IOM*-а, *Monthly Progres Update* служи за информисање само Делегације Европске уније у БиХ и Министарства безбједности о напретку имплементације пројекта. Финансијски подаци укључени у службене привремене и завршне извјештаје одобрене од стране донатора имају коначан и обавезујући карактер.

Поред наведених *IPA* пројеката, финансијска помоћ за покривање трошкова здравствене заштите мигрантима пружа се путем пројекта „Осигуран приступ здравственим услугама и заштити људских права за тражиоце азила, избјеглице и мигранте у БиХ“ који је финансиран средствима Главне управе за цивилну заштиту и европске операције хуманитарне помоћи (*ECHO*) Европске комисије.

Према подацима данског Савјета за избјеглице (*DRC*) у БиХ која проводи пројект приступа здравственим услугама, Главна управа за цивилну заштиту и европске операције хуманитарне помоћи (*ECHO*) донирала је од 1. 1. 2021. до 31. 12. 2022. године средства у укупном износу од 9.294.540,80 еура, од чега је у наведеном периоду утрошено 11.144.224,56 еура. У децембру 2022. године искориштено је укупно 98.711,73 еура од наведених утрошених средстава. Реализација средстава врши се преко директних пружалаца примарне и секундарне здравствене заштите односно не уплаћују преко Јединственог рачуна трезора БиХ.

Према подацима с којима располаже Министарство безбједности, преко Јединственог рачуна трезора БиХ уплаћују се средства (Табела 6.) према годишњим уговорима између Министарства безбједности, Службе за послове са странцима и Министарства за људска права и избјеглице са *UNHCR*-ом.

Табела 6.: Уплата донаторских средстава у 2022. години

Прималац	Шифра пројекта	Датум	Транша	Износ (КМ)
Министарство безбједности	ВН01/2022/0000000210/000	6.1.2022.	1.	130.238,40
		27.7.2022.	2.	113.958,60
Министарство за људска права и избјеглице	ВН01/2022/0000000211/000	6.1.2022.	1.	75.972,80
Служба за послове са странцима	ВН01/2022/0000000212/000	19.1.2022.	1.	94.428,80

⁵² Постотак се рачуна на укупни износ, укључујући и неке од прорачунских ставки чија динамика кориштења тек треба бити договорена, према подацима *IOM*-а.

⁵³ До овог датума нису примљена средства, још увијек се чека договор између агенција *UN*-а. Стога је наведени постотак приближан, а промјена извора финансирања извршит ће се након што се приме средства, према подацима *IOM*-а.

⁵⁴ Процијенени постотак. Имајући на уму да средства још нису примљена, тачан постотак, *UNFPA* може обезбједити након што се обаве наплате и усклађивање трошкова, према подацима *IOM*-а.

Средства или дио средстава, приказана у претходној табели, осигурана су из наведених *IPA* пројеката који су се проводили током 2022. године.

III. Изазови у управљању незаконитим миграцијама у Босни и Херцеговини

Глобална безбједносна, здравствена и социо-економска дешавања имају озбиљне импликације на миграције односно резултују кретањем миграната великих размјера. У условима ограничења кретања наметнутих током 2020. и 2021. године, као одговор на пандемију болести *COVID-19*, прилив миграната знатно је смањен. Међутим, попуштањем мјера за спрјечавање ширења заразе, долази до повећања миграционих токова, законитих и незаконитих. Тако је у 2022. години забиљежен највећи број откривених незаконитих прелазака вањских граница Европске уније, углавном на централномедитеранској и западнобалканској миграционој рути, након мигрантске кризе 2015-2016 године. Приљев миграната у ЕУ додатно се повећао доласком избјеглица из Украјине и Русије.

Босна и Херцеговина, као и друге европске земље, посљедњих година суочава се с многобројним мигрантским изазовима узрокованим промјењивим интензитетом прилива миграната. Многи од тих изазова су општи и заједнички, како за земље Европске уније тако и Западног Балкана и јасно указују на потребу још интензивније сарадње и координације на регионалном нивоу. Управљање границом и миграционим токовима, убрзање процедуре азила, сузбијање незаконите миграције, борба са прекограничним криминалом и сарадња у области реадмисије и визне политике кључни су за рјешавање миграционих и безбједносних изазова земаља на миграционим рутама. Исто тако, важно је убрзати одлуке, повећати прилагодљивост инфраструктуре за миграцију, повећати флексибилност управљања миграцијама кроз брзу реакцију, квалитетну координацију те побољшати кохерентност регионалних политика.

У наставку овог дијела информације презентовани су изазови у управљању миграцијама с којима се суочавају тијела надлежна за миграције и питања везана за миграције, која управљају овим комплексним процесом у Босни и Херцеговини.

Кључни изазови

- Постизање потребног политичког консензуса по питању управљања миграцијама у Босни и Херцеговини.
- Омогућавање флексибилних институционалних и законодавних промјена као одговор на стална миграциона кретања.
- Рад на препорукама из годишњег Извјештаја Европске комисије о Босни и Херцеговини за 2022. годину.⁵⁵
- Јачање институција Босне и Херцеговине како би држава преузела управљање миграционим токовима како у безбједносном тако и у хуманитарном аспекту.
- Превазилажење вишегодишњег недостатка финансијских, кадровских и техничких капацитета у свим институцијама и агенцијама у чијим надлежностима су различита питања из области миграција.

⁵⁵ http://europa.ba/wp-content/uploads/2022/10/izvjestaj-o-bosni-i-hercegovini-za-2022-godinu_1666693844.pdf (приступљено: 6. 2. 2023.)

- **Благовремено доношење стратешких докумената којим се интегрисано усмјерава развој политике миграција и азила као и докумената којим се предвиђају нове мјере за заустављање незаконитих миграција и злоупотребе система миграција и азила.**
- **Осигурање ефикаснијег система координације и управљања миграцијама на свим нивоима.**

Оперативни изазови

Цјелокупан процес управљања миграцијама са собом носи и низ оперативних изазова у управљању миграцијама. Многи од актуелних оперативних изазова у БиХ заједнички су за све транзитне земље као и земље одредишта. Стога су сарадња и заједнички одговор кључни за ефикасно суочавање са тим мигрантским изазовима:

- **Институционални изазови огледају се првенствено кроз недовољну кадровску попуњеност, недостатак материјално-техничких средстава као и кроз недовољна прорачунска средства потребна за дјелотворан одговор Граничне полиције БиХ, Службе за послове са странцима, Државне агенције за истраге и заштиту, Сектора за азил и Сектора за имиграцију Министарства безбједности као и других тијела надлежних за питања везана за миграције.** Такође, неопходно је измијенити и ускладити постојеће правилнике о унутрашњој организацији наведених тијела мјеродавних за питања миграција и азила, како би иста била оспособљена и у могућности да пруже ефикасан одговор на будуће миграционе изазове.
- **Изазови повезани с потребом за сталним прилагођавањем прописа Босне и Херцеговине са законодавством Европске уније у области имиграција и азила.**
- **Спрјечавање и сузбијање незаконитих миграција започиње у земљама високог миграционог ризика. Стога, прво указујемо на специфични изазов са којим се суочавају дипломатско-конзуларна представништва, а односи се на покушаје злоупотребе процедура за издавање визе за краткорочни (Виза Ц) или дугорочни боравак (Виза Д), која омогућава улазак и боравак на територији Босне и Херцеговине.**
- **Босна и Херцеговина је према сусједним земљама омеђена углавном природним границама дуж ријечних токова и врхова планинских масива⁵⁶, те на граници нема вјештачких физичких препрека (зид, жица и сл.) за улазак на државну територију. Такође, Босна и Херцеговина граничи са Републиком Хрватском која као чланица Европске уније улази у *Schengen* од 1. јануара 2023. године, као и с државама на западнобалканској рути која се користи за незаконите доласке у земље Европске уније. Стога, побољшање заштите и безбједности државне границе представља један од приоритетних изазова у управљању миграцијама.**
- **Утврђивање идентитета незаконитих миграната је наредни специфични изазов. Идентитет незаконитих миграната углавном се утврђује на основу њихове изјаве. Незаконити мигранти у већини случајева немају нити један лични документ на основу којег је могуће извршити њихову идентификацију или дају лажне податке о себи па тако настају лажни идентитети. То свакако отвара питање вјеродостојности изјава о идентитету приликом обраде**

⁵⁶ Стратегија интегрисаног управљања границом у БиХ за период 2019.-2023. година

миграната, организовања повратка или *аплицирања* за статус међународне заштите.

- За област међународне заштите веже се питање злоупотребе система азила. Исказивањем намјере за азил ради привремене легализације боравака на територији Босне и Херцеговине и организовања секундарног кретања, напуштање Босне и Херцеговине за вријеме ваљаности потврде о исказаној намјери за подношење захтјева за азил неки су од уочених облика злоупотребе система азила.
- Спровођење и добро функционисање процедуре повратка. Процедуре повратка незаконитих миграната отежане су изостанком сарадње власти земље поријекла мигранта или државе транзита из које је мигрант ушао на територију БиХ.
- Спровођење скраћеног поступка повратка незаконитих миграната по споразумима о реадмисији, односно осигурање потребних услова како би надлежна тијела, у ситуацији када споразум о реадмисији предвиђа скраћени поступак, могла реализовати наведени поступак, односно повратак у земљу из које је особа незаконито ушла у Босну и Херцеговину.
- Закључивање споразума о реадмисији са државама поријекла миграната је сложен и врло често дуготрајан процес преговарања током којег је потребно усагласити ставове о више значајних питања ради олакшавања повратка и транзита особа које не испуњавају, или више не испуњавају услове за улазак, присуство или боравак на територији државе која упућује захтјев за реадмисију.
- Сузбијање криминалних активности повезаних са кријумчарењем и трговањем људима представља континуирани изазов за правосудне и полицијске агенције у БиХ. Њихов рад је додатно отежан дигитализацијом кријумчарења односно злоупотребом платформи друштвених медија, мобилних апликација и шифрираних комуникационих алата од стране криминалних група за организовање своје логистике и осигурања профита⁵⁷.
- Поред сарадње са земљама поријекла, транзитним земљама као и земљама дестинације, потребно је јачати и учинити оперативном сарадњу између надлежних тијела Босне и Херцеговине и држава Европске уније, као и сарадњу с међународним организацијама и ЕУ агенцијама које се баве миграцијама и безбједносним питањима.
- Активно учествовање Босне и Херцеговине у дефинисању регионалних политика и развоја миграционих и азилантских система усклађених са стандардима Европске уније односно промовисање регионалног приступа о различитим иницијативама и релевантним питањима у области миграција и азила, а који ће бити усклађен с ЕУ стандардима. Поред наведеног, потребно је даље промовисати оперативну сарадњу унутар регије како би се спријечиле незаконите миграције, кријумчарење миграната и трговање људима.

⁵⁷ Годишњи извјештај Европског центра за борбу против кријумчарења миграната (EMSC) за 2021. годину

IV. Спровођење Плана мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у Босни и Херцеговини

Задњи дио информације припремљен је према закључку Заједничке комисије за одбрану и безбједност Босне и Херцеговине Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, којим је Министарство безбједности обавезано да једанпут у три мјесеца информише ову комисију о актуелној ситуацији и спровођењу оперативног плана за управљање мигрантском кризом у БиХ.

Информација с Планом мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у БиХ, усвојена на 22. сједници Савјета министара Босне и Херцеговине одржаној 16.12.2020. године, садржи седам приоритета, 24 мјере и 127 активности.

У табели 7. која слиједи приказан је степен спровођења активности⁵⁸ из Плана мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у БиХ за период од 1. 1. 2021. године до 31. 12. 2022. године према приоритетима Босне и Херцеговине у области миграција и азила:

- 1) Јачање Граничне полиције БиХ у сврху боље контроле границе, а у циљу спрјечавања незаконитих улазака на територију БиХ
- 2) Јачање капацитета за ефикасније управљање незаконитим миграцијама на територији Босне и Херцеговине, те функционисање постојећих и успостава и функционисање нових привремених прихватних центара за смјештај миграната
- 3) Реализација споразума о реадмисији и јачање реадмисијских капацитета
- 4) Јачање капацитета у подручју азила
- 5) Појачати борбу против кријумчарења мигрантима
- 6) Подршка локалним заједницама у којим су успостављени привремени прихватни центри
- 7) Јачање капацитета Координационог тијела за питања миграција у БиХ-Оперативног штаба за питања миграција у БиХ

Табела 7.: Степен спровођења активности за период од 1. 1. 2021. године до 31. 12. 2022.

Приоритети у области миграција и азила	Укупан број активности дефинисаних Планом мјера	Број активности		
		Спровођење у току	Спровођење није почело	Спровођење у континуитету
Приоритет I	25	24	1	21
Приоритет II	37	21	16	8
Приоритет III	10	10	0	7
Приоритет IV	13	12	1	6
Приоритет V	13	13	0	9
Приоритет VI	18	5	13	2
Приоритет VII	11	10	1	7
Укупно	127	95	32	60

⁵⁸ Процјена степена спровођења активности из Плана мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у БиХ урађена је на основу података достављених од носилаца активности.

Од укупно 127 планираних активности током двије године од усвајања овог документа спроводи се њих 95, 59 активности спроведено је у потпуности, а 36 дјелимично. Спровођење 32 активности још није почело. Недостатак финансијских средстава, изостанак доношења прописа важних за функционисање и јачање тијела надлежних за имиграције неки су од разлога за незапочињање спровођења активности.

Планом мјера и активности за ефикасно управљање мигрантском кризом у БиХ предвиђено је да се 60 активности спроводи у континуитету.

Broj: 05-07-1-799-17/23
Sarajevo, 6. 4. 2023. godine

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- n/r tajniku Ministarstva -
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

710/23

BOSNA I HERCEGOVINA - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ - БЕЗБЈЕДНОСТИ
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ - БЕЗБЈЕДНОСТИ
SARAJEVO - САРАЈЕВО

PRIMLJENO/ПРИМЉЕНО: 05-07-1-799-17-04-2023

Usp. jedinica / Усп. јединица	Klasif. oznaka / Кл. оф. ознака	Redni broj / Редни број	Broj priloga / Број прилога
06	SO	425-4	15

SK SB

PREDMET: Zaključak, dostavlja se

U pravitku dopisa dostavljamo Zaključak 7. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održane 30. 3. 2023. godine, u povodu razmatranja 17. točke dnevnog reda, i to:

- Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu, s prijedlogom izmjene zaključaka 143. i 144., kao i zaključka 165. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u vezi sa zaključkom 163. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti BiH

S poštovanjem,

Privitak: - kao u tekstu -

DOSTAVLJENO:

- Naslovu
- u spis broj: 05-04-2-594/23
- a/a

На основу члана 17 Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54 става (1) тачке б) и члана 56 Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на 7. сједници, одржаној 30. 3. 2023. године, под тачком 17, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине размотрио је Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину, с приједлогом измјене закључака 143 и 144, као и закључка 165. сједнице Савјета министара Босне и Херцеговине у вези са закључком 163. сједнице Савјета министара Босне и Херцеговине те с тим у вези закључио:
 - Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину, број: 06-50-1429-3/23 од 27. 2. 2023. године;
 - задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину достави Предсједништву Босне и Херцеговине на даљње разматрање;
 - задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину достави Представничком дому Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине;
 - задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2022. годину достави Заједничкој комисији за одбрану и безбједност БиХ Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине;
 - задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини доставља Савјету министара једном у три мјесеца, чиме престаје обавеза Министарства безбједности за достављање информације у роковима по закључцима Савјета министара са 143. сједнице одржане 23. 5. 2018. године и 144. сједнице одржане 29. 5. 2018. године, као и закључка са 165. сједнице одржане 30. 1. 2019. године, а у вези са закључком са 163. сједнице одржане 27. 12. 2018. године.
2. Овај закључак ступа на снагу даном доношења и неће се објављивати у Службеном гласнику БиХ.

Број: 05-07-1-799-17/23
Сарајево, 30. 3. 2023. године

М. П. Предсједавајућа
Савјета министара Босне и Херцеговине
Борислав Кришто

